

Do?um Öncesi Emzirme Öz Yeterlili?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Do?um Öncesi Emzirme Öz Yeterlili?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20100>

Özet

Do?um Öncesi Emzirme Öz Yeterlili?i Ölçe?i, gebelik dönemindeki kad?nlar?n emzirme sürecine dair kendilerine olan inançlar?n? ve yeterlilik alg?lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araştır. Bu ölçek, annelerin do?um öncesinde emzirme ile ilgili ya?ayabilecek zorluklarla ba?a ç?kma ve ba?ar?l? bir emzirme deneyimi sa?lama konusundaki öz yeterlilik düzeylerini de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, 2018 y?l?nda Ayd?n ve Pas?nl?o?lu tarafından yap?lm?? olup, Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? tamamlanm??tır. Ölçek, toplam 20 maddeden ve 5'li Likert tipi derecelendirmeden olumaktadır.

Anahtar Kelimeler

Emzirme, **Öz Yeterlilik**, Do?um Öncesi, Gebelik, Psikometrik Ölçek, Ölçek Uyarlama.

Yazarlar

Ay?e Ayd?n, Tu?ba Pas?nl?o?lu

Amaç

Ölçe?in temel amacı, hamile kad?nlar?n do?umdan önce emzirme eylemini ba?ar?l? bir ?ekilde gerçekle?tirebileceklerine dair sahip olduklar? inanç düzeyini, yani **do?um öncesi emzirme öz yeterlili?ini** saptamaktır. Bu ölçüm, sa?l?k profesyonellerinin, risk alt?ndaki anneleri belirlemesine ve emzirme ba?ar?s?n? art?rmak için hedefe yönelik müdahaleler planlamasına olanak tan?r.

Ölçek, emzirme sürecine haz?rl?k a?amas?nda annelerin bilgi düzeylerini, beceri alg?lar?n? ve olası sorunlarla ba?a ç?kma kapasitelerini de?erlendirerek, emzirme e?itimlerinin etkinli?ini ölçmek için de kullan?labılır.

Yap?

Ölçek, Albert Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Teorisinde tanımlanan **öz yeterlilik** (self-efficacy) yap?s? üzerine kurulmuştur. Öz yeterlilik, bireyin belirli bir sonucu elde etmek için gerekli eylemleri ba?ar?l? bir ?ekilde organize etme ve gerçekle?tirme yetene?ine olan inanc?dır.

Do?um Öncesi Emzirme Öz Yeterlili?i, özellikle gebelik dönemindeki kad?n?n, do?um sonrası dönemde kar??la?abilecek zorluklara rağmen bebe?ini yeterince ve ba?ar?l? bir ?ekilde emzirebilece?ine dair sahip oldu?u bili?sel inançlar? temsil eder. Yüksek öz yeterlilik alg?s?, genellikle daha uzun süreli ve daha ba?ar?l? emzirme sonuçlarıyla ili?kilendirilmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun yap? geçerlili?ini incelemek amac?yla **aç?klay?c? faktör analizi** (AFA) kullan?lm??t?r. Faktör analizine ba?lanmadan önce, örneklem büyüklü?ünün ve verilerin analiz için uygunlu?unun de?erlendirilmesi amac?yla **KMO** (Kaiser-Meyer-Olkin) ve **Barlett testleri** uygulanm??t?r.

Elde edilen bulgular, KMO de?erinin 0.799 oldu?unu göstermi?tir ki bu de?er, verilerin faktör analizi için kabul edilebilir düzeyde uygun oldu?unu i?aret etmektedir. Barlett testi sonuçlar? ($\chi^2=3209.492$, $p=0.000$) ise veriler aras?nda anlaml? ilikiler oldu?unu ve faktör analizinin uygulanabilir oldu?unu do?rulam??t?r. Aç?klay?c? faktör analizinde temel bile?enler analizi kullan?lm?? ve faktör yap?s?n?n netle?tirilmesi için **Varimax** rotasyon yöntemi tercih edilmi?tir. Faktör yüklerinin belirlenmesinde en dü?ük kabul edilebilir de?er 0.30 olarak belirlenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik incelemesi, iç tutarlılık ve zamana kar?? de?i?mezlik olmak üzere iki ana yöntemle yap?lm??t?r. İç tutarlılık bulgular?n? incelemek için **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Ölçe?in toplam Cronbach Alfa katsay?s? 0.86 olarak saptanm??t?r, bu da ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Madde toplam puan korelasyonlar? 0.27 ile 0.65 aras?nda de?i?mektedir. Analizler sonucunda, hiçbir maddenin ölçekten ç?karılması?n?n Cronbach Alfa katsay?s?n? yükseltmedi?i tespit edilmi? ve bu nedenle tüm maddeler korunmu?tur. Ölçe?in kararlılık?n? de?erlendirmek amac?yla yap?lan **test-tekrar test** uygulamas? sonucunda, birinci ve ikinci uygulama puanlar? aras?ndaki korelasyon de?eri $r=0.944$ olarak bulunmu?tur. Bu yüksek korelasyon de?eri ($p<0.001$), ölçe?in zaman içinde yüksek düzeyde kararlılık gösterdi?ini kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Do?um Öncesi Emzirme Öz Yeterlili?i Ölçe?i'nin yap?s?sal geçerlili?ini belirlemek amac?yla uygulanan faktör analizinde, Temel Bile?enler Analizi (Principal Components Analysis) yöntemi kullan?lm??t?r. Bu analizde, verilerin faktörle?meye uygunlu?unu kontrol etmek için KMO de?eri 0.799 bulunmu?, bu da örneklemin yeterlili?ini göstermi?tir. **Barlett küresellik testi** ($p=0.000$) ise verilerin çok de?i?kenli normal da?ılım?a yak?n oldu?unu ve korelasyon matrisinin anlaml? oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör yap?s?n?n yorumlanabilirli?ini art?rmak amac?yla, faktörlerin birbirinden ayr??mas?n? sa?layan **Varimax rotasyon** tekni?i kullan?lm??t?r. Analiz sonuçlar?, maddelerin belirlenen faktörlere yüklendi?ini ve en dü?ük faktör yükünün 0.30 kriterini kar??lad??n? göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in kavramsal olarak beklenen çok boyutlu yap?s?n? desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek, 20 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme 5'li Likert tipi (Örn: Hiç güvenmiyorumdan Tamamen güveniyorum'a kadar) kullanılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal dil (İngilizce)

Popülasyon Grubu: Gebeler (Hamile kadınlar)

Yaş Grubu: Yetişkin kadınlar

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, gebelik dönemindeki kadınlar üzerinde uyarlama çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale)

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, KMO, Yapı Geçerliliği, Test-Tekrar Test, Midwifery, Prenatal Self-Efficacy.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: aysea@atauni.edu.tr

Yayın Adresi: Ayşe Aydın

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Ayşe Aydın ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: aysea@atauni.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [the-prenatal-breastfeeding-self-efficacy-scale-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/328111111)

Kaynaklar

Aydın, A. ve Pasınoğlu, T. (2018). Reliability and Validity of a Turkish version of the Prenatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale. *Midwifery*, 64, 11-16. DOI: [10.1016/j.midw.2018.05.007](https://doi.org/10.1016/j.midw.2018.05.007)

Do?um Öncesi Emzirme Öz Yeterlili?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek toplam 20 maddeden olu?maktadır. A?a??da örnek maddeler listelenmi?tir.

Bebe?imi emzirirken kar??la?t???m sorunlarla ilgili gereksinim duydu?um bilgiyi bulabilirim.

Bebe?imi emzirirken bilmem gereken ?eyleri ö?renebilirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM